

Оценка на въздействието на законодателни инициативи

Оценката на въздействието в ЕВРОПА

Преди да предложи каквато и да е нова инициатива Европейската комисия оценява икономическите, социални и за околната среда ефекти, които може да се проявят. Така предложенията на ЕК са съпроводени с доказателства за политическите лица, които трябва да вземат решения.

Оценката на въздействието (ОВ) е задължителна в редица страни в Европа и без такава не се разглеждат проекти на нормативни актове: Великобритания, Полша, Холандия, Ирландия, Чехия и др.

КОЙ прави оценка на въздействието?

ОВ се извършва от експертите, които са натоварени да предложат решение на определен проблем. Когато ОВ е готова, тя дава отговори на основните въпроси за предложеното действие:

- Какъв проблем се решава и защо въобще се е появил?
- Какви са последиците от действието, което се предлага?
- Какво ще се случи, ако не се предприеме действие?
- Защо предложеното решение е най-доброто за България?
- Възможно ли е ефективно да се приложи решението?

КАК се прави оценка на въздействието?

От извършващите ОВ не се очаква да развиват икономически или статистически анализ, за чието разбиране е необходима докторска степен. Оценката се смята за завършена, когато предоставя разумна степен на увереност за очакваните ефекти.

Нормалната практика в страните с дългогодишен опит е една ОВ да се изготвя за 3-4 дни от не повече от 2-3 експерти в съответната администрация.

ЗАЩО да се прави оценка на въздействието?

Изработването на нов или промяна на нормативен акт не трябва да е самоцел. Зад самия текст трябва да се крие анализ, който се изготвя по ключови въпроси, и които гарантират, че политикът/министърът/народният представител ще има на разположение информация за възможните последици.

Накратко – оценката на въздействието наподобява въпросник, който в края на попълването дава отговора кое е най-доброто действие за решаване на даден проблем – нов закон, промяна в съществуващ, отмяна, да не се предприеме нищо и т.н.

КОГА се прави оценка на въздействието?

Проектът на нормативен акт трябва да бъде завършван СЛЕД извършването ОВ и да съдържа най-добрата алтернатива.

Често се допуска грешката първо да се изготвя проектът на текст и след това да се пристъпва към оценка. Писането на проект на нормативен текст е единствено средство за формално записване на това, което е анализирано по време на ОВ.

Има ли ВРЕМЕ за оценка на въздействието?

Често се твърди, че изготвянето на ОВ е невъзможно, тъй като липсват данни. В случаите, когато не са налични никакви доказателства за обхвата, мащаба и ефектите от проблема, може би не трябва да се действа. Това е добър знак, че дадена политика не бива да бъде прилагана преди да се знае повече. При липса на данни се прави качествена ОВ – описва очакванията и възможните мащаби на ефектите. При наличие на статистика се прави и количествена оценка.